Kés - szfinx alakjával

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	3032
Készítés ideje:	16. SZÁZAD
Készítés helye:	Németország (feltehetően); Itália (feltehetően)
Anyag:	acél
Technika:	aranyozott; vésett
Méretek:	hosszúság: 9,1 cm szélesség: 5 cm

A kis eszköz több más műtárggyal együtt Glück Frigyes ajándékaként került az Iparművészeti Múzeumba. Övé volt az 1900 körüli évek egyik legjelentősebb budapesti műgyűjteménye, mely gazdagsága mellett változatosságával is kitűnt. A budapesti Pannonia Szálló tulajdonosaként Glück Frigyes különösképpen kedvelte a szakmájához kapcsolódó emlékeket. 1912-ben került sor impozáns evőeszköz-gyűjteményének ajándékozására, melynek gerincét a reneszánsz időszakából való német és itáliai emlékek tették ki.

Utóbbi területről származhat az itt bemutatott, kisméretű kés, melynek oszlopszerűen kiképzett, hasábos nyele szfinx(?)-figurában végződik. Az egyiptomi kultúrából ismert oroszlántestű, női fejű lény a görög mitológiában az Oidipusz-mondakör egyik szereplője.

A reneszánsz a klasszikus ókor kultúrája "újjászületésének", az embert mértékül állító, az antikvitásban gyökerező világkép elterjedésének időszaka. Az antik auktorok írásai a humanisták révén terjedtek el széles körben, ezzel párhuzamosan megindult a régi tárgyak gyűjtése. Az ókor szellemi és tárgyi emlékei alapvetően meghatározták a reneszánsz művészet motívumkincsét.

Az evőeszközökhöz – néhány más tárgytípushoz hasonlóan – ókori példák híján más műfajokból merítettek előképet. Az architektonikus vagy figurális kialakítású nyelek a legváltozatosabb tematikával és anyagokból készülhettek, de a kések pengerészét, a kanalak merítőjét is gyakran díszítette gazdag ornamentika.

A bemutatott szfinx-alakos típusú evőeszközök népszerűségét a múzeumi gyűjteményben egy hasonló, de nagyobb méretű kés is mutatja. A kiállított kis kés pengéje erősen csúcsosodó háromszög alakjával, méretével, vékonyságával szikére emlékeztet, pontos funkciója nem ismert.

Irodalom

- Simonyi István, Pandur Ildikó, Békési Éva: *Reneszánsz ötvöskincsek. Az Iparművészeti Múzeum kiállítása*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2008. - Nr. 16.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum